

F.Y.B.A. SEM – II (CBCS -2016 COURSE) : SUMMER - 2018
SUBJECT: ECONOMICS (G1)-II

Day: **Monday**
Date: **16/04/2018**

S-2018-0026

Time: **03.00 P.M. To 06.00 P.M.**
Max. Marks: 60

N.B.:

- 1) All questions are **COMPULSORY**.
- 2) Figures to the right indicate **FULL** marks.

Q.1 A) Select the most appropriate alternative from those given below and rewrite the statements. **[06]**

- 1) India's New Industrial Policy was introduced in _____
a) 1990   b) 1991   c) 1992   d) 1993
- 2) _____ are the most important source of institutional credit for agriculture.
a) Regional Rural banks
b) Co-operative Societies
c) NABARD
d) Commercial Banks
- 3) Green revolution is also known as _____ revolution.
a) Pulses
b) Wheat
c) Rice
d) Vegetables
- 4) _____ are generally labour intensive industries.
a) Large scale industries
b) Steel industries
c) Small scale industries
d) None of these
- 5) _____ is the most important item of India's imports.
a) Petrol
b) Food grains
c) Consumer goods
d) None of these
- 6) Over the period, share of OECD countries in India's foreign trade is _____
a) Increasing
b) Declining
c) Remained constant
d) None of these

B) Answer the following questions in one sentence each.

[06]

- 1) What is 'Agricultural Productivity'?
- 2) What is meaning of 'White Revolution'?
- 3) Name the sources of industrial finance in India.
- 4) What is the meaning of FDI?
- 5) What do you mean by direction of foreign trade?
- 6) Define 'Large Scale Industry'.

P.T.O

Q.2 Attempt any **THREE** questions of the following: [12]

- a) Explain the non-institutional sources of agricultural finance.
- b) Explain the role of SFCs in industrial development.
- c) What are the causes of industrial disputes in India?
- d) Write a note on instruments of export promotion.

Q.3 Attempt any **TWO** questions of the following: [12]

- a) Explain the role of agriculture in Indian economy.
- b) Explain the meaning and features of MNCs.
- c) What is the contribution of foreign trade in Indian economy?

Q.4 Explain the defects of agricultural marketing in India. What remedial measures are taken by the Government to solve these defects? [12]

OR

Explain the importance and problems of small scale industries in India.

Q.5 Write short notes on any **THREE** of the following: [12]

- a) Industrial sickness
- b) Causes of farmers' suicide in India
- c) Foreign direct investment in India
- d) Industrial Development Bank of India

* * * *

मराठी रुपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्यायाची निवड करून विधाने पुन्हा लिहा. (०६)

- १) भारताचे नवीन औद्योगिक धोरण ----- मध्ये अंमलात आले.
अ) १९९० ब) १९९१
क) १९९२ ड) १९९३
- २) शेतीसाठी संस्थात्मक कर्जपुरवठा करणारे सर्वात महत्त्वाचे स्रोत ----- हे आहेत.
अ) प्रादेशिक ग्रामीण बँका ब) सहकारी संस्था
क) नाबार्ड ड) व्यापारी बँका
- ३) हरित क्रांती ----- क्रांती या नावाने देखील ओळखली जाते.
अ) डाळ ब) गहू
क) तांदूळ ड) भाजीपाला
- ४) ----- हे सामान्यपणे श्रमप्रधान उद्योग असतात.
अ) मोठे उद्योग ब) पोलाद उद्योग
क) लघु उद्योग ड) यापैकी नाही
- ५) भारताच्या आयातीमधील सर्वात महत्त्वाचा घटक ----- आहे.
अ) पेट्रोल ब) अन्नधान्य
क) उपयोग्य वस्तू ड) यापैकी नाही
- ६) कालानुसार, ओईसाडी देशांचा भारताच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील वाटा ----- आहे.
अ) वाढता ब) घटता
क) स्थिर ड) यापैकी नाही

ब) खालील प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (०६)

- १) 'शेतीची उत्पादकता' म्हणजे काय?
- २) 'श्वेत क्रांती' कशास म्हणतात?
- ३) भारतातील औद्योगिक क्षेत्राला वित्तपुरवठा करणारे स्रोत सांगा.
- ४) 'थेट परकीय गुंतवणूक' म्हणजे काय?
- ५) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची दिशा म्हणजे काय?
- ६) 'मोठ्या उद्योगा'ची व्याख्या द्या.

कृ. मागे पहा.

- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) शेतीवित्त पुरवठ्याच्या बिगर संस्थात्मक स्रोतांची माहिती द्या.
ब) औद्योगिक विकासातील राज्य वित्तीय महामंडळाची भूमिका विशद करा.
क) भारतातील औद्योगिक कलहाची कारणे कोणती?
ड) निर्यातवृद्धीची साधने यावर टीपण लिहा.

- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचा अर्थ व वैशिष्ट्ये सांगा.
क) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे भारतीय अर्थव्यवस्थेतील योगदान कोणते?

- प्र.४ भारताच्या कृषी विपणनातील अडचणी स्पष्ट करा. या अडचणी सोडविण्यासाठी (१२)
सरकारने कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत?

किंवा

भारतातील लघुउद्योगांचे असणारे महत्त्व व त्यांना भेडसावणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा.

- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा. (१२)
- अ) औद्योगिक आजारपण
ब) भारतातील शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येची कारणे
क) भारतातील प्रत्यक्ष परकीय गुंतवणूक
ड) भारतीय औद्योगिक विकास बँक

* * * *